

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 01.11.1972, sp. zn. 11 To 36/72, ECLI:CZ:NS:1972:11.TO.36.1972.1

Číslo: 45/1973

Právní věta: II. K hodnocení revizní zprávy jako důkazu v trestním řízení. Revizní zpráva je důkazem podle § 112 odst. 2 tr. ř. Musí být zpracována tak, aby bylo možno z ní zjistit závěry, ke kterým revizní orgány došly musí však z ní být též zřejmé i zásady, kterými se revizní orgány řídily, postup, který při revizi zachovávaly, metody zjišťování, kterých použily, a konkrétní podklady, které braly při revizi v úvahu.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 01.11.1972

Spisová značka: 11 To 36/72

Číslo rozhodnutí: 45

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Dokazování

Předpisy: 140/1961 Sb. § 112 odst. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 45/1973 sb. rozh.

I. Soud je povinen vyčerpat celý skutek, který je předmětem obžaloby.

II. K hodnocení revizní zprávy jako důkazu v trestním řízení.

Revizní zpráva je důkazem podle § 112 odst. 2 tr. ř. Musí být zpracována tak, aby bylo možno z ní zjistit závěry, ke kterým revizní orgány došly; musí však z ní být též zřejmé i zásady, kterými se revizní orgány řídily, postup, který při revizi zachovávaly, metody zjišťování, kterých použily, a konkrétní podklady, které braly při revizi v úvahu.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 1. 11. 1972 sp. zn. [11 To 36/72](#).)

Městský prokurátor v Praze stíhal obžalobou z 21. 7. 1972 obžalovaného I. Z. proto, že jako vedoucí samostatného úseku č. 865/10 velkoobchodní Pramen „Cíl“ v Praze 10 rozkradl v době v obžalobě uvedené celkovou částku 497 495,42 Kčs.

Městský soud v Praze rozhodl dne 16. 8. 1972 rozsudkem sp. zn. 1 T 30/72 tak, že obžalovaný I. Z. ve

funkci shora uvedené v době od roku 1967 do 4. 5. 1972 zkracováním tržeb rozkradl částku nejméně 400 000 Kčs.

K odvolání obžalovaného I. Z. a jeho otce V. Z. Nejvyšší soud ČSR zrušil uvedený rozsudek a městskému soudu v Praze přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

V odůvodnění rozsudku soud prvního stupně uvedl doslovně: „Na druhé straně však nelze bez dalšího již jednoznačně uvést, že celý schodek tak, jak byl zjištěn revizní zprávou, byl způsoben úmyslnou trestnou činností obžalovaného, tj. rozkrádáním. Doklady, které má soud k dispozici, pro tento jednoznačný závěr nenasvědčují. Nelze vyloučit, že alespoň zčásti schodek mohl vzniknout jiným způsobem. Uvažoval proto soud o minimální částce, která mohla vzniknout rozkrádáním majetku v socialistickém vlastnictví. Zhodnotil proto všechny výpovědi obžalovaného a dospěl k přesvědčení, že to je částka 400 000 Kčs, jak obžalovaný uváděl ve svých předchozích výpovědích.“

Předmětem obžaloby byla škoda v přesně uvedené výši 497 495,42 Kčs a podle obžaloby obžalovaný I. Z. celou tuto škodu způsobil úmyslně zkracováním tržeb. Pokud pak městský soud došel k závěru, že podle dokladů, které měl k dispozici, které však v rozsudku konkrétně nevyjmenovává, bez dalšího nelze vzít za prokázáno, že obžalovaný I. Z. rozkrádal částku 497 495,42 Kčs celou, ale že „schodek mohl zčásti vzniknout jiným způsobem“, pak bylo jeho povinností – šlo o částku 97 495,42 Kčs – zjistit a rozhodnout, jakým „jiným způsobem“ uvedená část schodku vznikla, zda též úmyslně nebo zaviněním z nedbalosti obžalovaného či nezávisle na obžalovaném bez jeho jakéhokoli zavinění. Městský soud v Praze tedy nerozhodl o celém zažalovaném schodku a nevyčerpал tak celou obžalobu. Městský soud přehlédl, že při zvláštní odpovědnosti obžalovaného I. Z. za hodnoty svěřené mu na podkladě smlouvy o hmotné odpovědnosti (č. l. 137 - 138 a č. l. 73 revizní zprávy), které byl povinen zúčtovat, odpovídal a odpovídá za celý vzniklý schodek (§ 176 odst. 1, odst. 2 zák. práce). Protože podle obžaloby obžalovaný způsobil celé manko trestným jednáním, bylo povinností městského soudu zjišťovat a rozhodnout, zda obžalovaný nese za vznik schodku i v části zbývající (97 495,42 Kčs) trestněprávní odpovědnost a jakou, či nikoliv.

Protože obžalovaný Z. vyslovoval v přípravném řízení a též u hlavního líčení pochybnosti o výši schodku (zdál se mu značně vysoký), měl se městský soud blíže zabývat otázkou, zda výše schodku byla v inventarizačním řízení správně zjištěna a zda revizní zpráva o této výši podává úplný a spolehlivý důkaz. Revizní zpráva je důkazem podle § 112 odst. 2 tr. ř. Musí být zpracována tak, aby bylo možno z ní zjistit závěry, ke kterým revizní orgány došly, musí však v nich být též zřejmé i zásady, kterými se revizní orgány řídily, postup, který při revizi zachovávaly, metody zjištění, kterých použily a konkrétní podklady, které braly při revizi v úvahu. Obsah revizní zprávy v daném případě je patrný z jejího zaměření a jako její účel je označena kontrola příčin vzniku manka inventurně zjištěného ve výši 497 495,42 Kčs za období od 14. 6. 1971 do 4. 5. 1972. Z výsledků dosavadního dokazování je zřejmé, že tento schodek nevznikl v uvedeném období, ale že vznikl od doby, kdy obžalovaný se stal vedoucím prodejny elektro - sport č. 865-10 při velkoprodejně „Cíl“ a začal tuto funkci vykonávat. Z revizní zprávy vyplývá, že tuto funkci zastával obžalovaný od 10. 4. 1967. Inventura (zahajovací, resp. otevírací) byla provedena 22. 4. 1967 a soupis zboží byl podle inventarizačního zápisu proveden přesným počítáním a kontrolováním. Po této inventuře proběhlo dalších 5 inventur, jejichž výsledky jsou uvedeny na č. l. 78 revizní zprávy a jsou patrné z inventur připojených v příloze vyšetřovacího svazku. S ohledem na to, že v průběhu dalších inventur docházelo k manipulacím ze strany obžalovaného Z., jež zjistil soud prvního stupně, je pro existenci a výši schodku rozhodnou v daném případě hlavně inventura zahajovací v r. 1967 a inventura z května 1972.

Pro posouzení otázky existence a výše schodku je proto důležité zjištění, zda byly zahajovací

inventura a inventura z května provedeny správně a zda revize všech dokladů v prodejně, v ústředí a u dodavatele za dobu od roku 1967 do května 1972 byly v průběhu revizního řízení správně a objektivně shromážděny a staly se předmětem revize. Je proto z revizní zprávy nejdůležitější část označená písmenem D, tj. kontrola administrativy. Každá revizní zpráva musí mimo náležitosti uvedené pod písm. A - C, E - I obsahovat podrobný rozbor účetních dokladů (dodacích listů, dobropisů, vrubopisů, zásoby zboží, zásob, které byly zjištěny při inventuře, odvedených tržeb za určitou dobu s vyčíslením manka atd.) a z revizní zprávy musí být zřejmé, zda se listinné podklady reprodukuje nebo zda se z jejich reprodukováného obsahu činí závěry. Jedině tak je revizní zpráva úplná, určitá a po všech stránkách přezkoumatelná. Při rozboru dokladů je důležité zjišťovat a v revizní zprávě uvést, zda doklady jsou autentické, úplné a zda není u nich podezření padělků, zfalšování atd. Takové doklady musely by být zpracovány a připojeny k revizní zprávě. Rovněž je třeba mít jistotu, že u počáteční (přejímací) inventury byl přezkoumán přepočítaný násobkový a součtově stránce a že nešlo o inventuru téhož druhu zboží, že u příjmu zboží byly porovnány vrubopisy a faktury dodavatelů a že v uvedeném období byly vyřízeny event. reklamace a že v případě predispozice z jiné prodejny byla předávající prodejna odtížena a zda ceny predispozic odpovídají tehdy platným státním maloobchodním ceníkům atd.

Revizní zpráva neuvádí, kteří pracovníci kontrolně revizního oddělení podniku prováděli revizi, avšak z výpovědi svědka St. P. ve vyšetřování plyne, že se St. P. jako s vedoucím revizní skupiny spolupracovali M. K., V. P. a J. Š. V hlavním líčení měl být podle dispozic soudu prvního stupně vyslechnut jako svědek St. P., místo něho se však dostavil a byl soudem vyslechnut M. K., neboť St. P. byl na dovolené. S ohledem na důležitost uvedeného úseku D revizní zprávy a s ohledem na to, co bylo uvedeno k revizní zprávě shora, měl být vyslechnut v hlavním líčení především St. P., který též sám revizní zprávu podepsal a účastnil se i provádění inventury. Protože pak revizí byl revidován zřejmě značný počet dokladů a byly pořizovány před konečnou revizní zprávou sestavy a přehledy, bylo potřebné, aby revizní zpráva obsahovala tyto podklady jako přílohy. Revizní zpráva správně porovnává nárůst účetního stavu zásob od r. 1967 do 31. 3. 1972 se sumárními tržbami za jednotlivá čtvrtletí. Nárůst těchto zásob nemusí být vzhledem k machinacím obžalovaného Z. v průběhu inventur jevem, který by neměl být předmětem revizního a soudního zájmu. Vhodné bylo též, aby revizní zpráva obsahovala vyčíslení manka též v 092E:0001oměru k tržbám. Z výpovědi svědka V. J. vyplývá, že obžalovaný předkládal ekonomickému oddělení dvakrát do roka soupisy, které si sám pořizoval. Vzhledem k rozporu mezi výpovědí tohoto svědka a výpovědí obžalovaného na č. l. 191 (předposlední odstavec), pokud jde o způsob tohoto soupisu, bylo potřebné vyžádat k nahlédnutí tyto soupisy, aby po provedení důkazů jejich obsahem mohlo být posouzeno, zda stačilo zasílat souhrnný soupis zásob zboží místo soupisu s výčtem druhů zboží.

Pro posouzení věci nebylo též bez významu prověřit okolnost, o níž se v revizním řízení zmiňuje J. M., že jí obžalovaný I. Z. před M. a Ch. řekl, že byl upozorněn jednou pracovnící odpočtově účtárny, že u něho proběhne inventura. Z dalšího revizního sdělení vyplývá, že revizní řízení bylo zaměřeno v tomto bodě na pracovníci B., která však popřela, že by obžalovaného Z. informovala. Avšak ze skutečnosti, že obžalovaný Z. byl vždy na inventury připraven tak, že mohl schodky zcela zakrýt, svědčí pro to, že buď byl informován o inventurách, nebo vzhledem k určité praxi inventurního oddělení mohl dobu inventury velmi přesně odhadnout. O tom, že obžalovaný Z. nebyl poctivým vedoucím, je podán důkaz mimo jiné též tím, že při kontrolní inventuře 144. 6. 1971 zatajil průmyslové zboží v hodnotě 24 775 Kčs (příl. 5 revizní zprávy) a že při statistickém soupisu zásob k 30. 6. 1971 zatajil průmyslové zboží v hodnotě 28 175 Kčs. K těmto okolnostem se obžalovaný Z. podrobně nevyjádřil, zejména k motivu této činnosti, ač se hájil, že šidil podniky jen na tržbách, nikoliv však ve zboží.

Protože obžalovaný Z. v hlavním líčení uvedl, že před inventurou 25. 6. 1971 zjistil sám schodek údajně ve výši 1/4 miliónu Kčs, musil by tento schodek narůst za dalších 10 měsíců o 197 495,42 Kčs.

Obžalovaný Z. se hájil, že po inventuře v červnu 1971 krátil tržby už v minimální výši. Bylo proto třeba zjistit přesně, kdy došlo ke změně v sortimentu zboží na jeho samostatném prodejním úseku, neboť buď je nepravdivá jeho obhajoba o minimálním krácení tržeb po červnové inventuře v r. 1971, nebo podstatná část manka musela narůst v době dřívější před červnem 1971. V době červnové inventury 1971 byla v prodejně zásoba zboží téměř za milion Kčs, tedy v poměru k tržbám odvedeným nesporně značná a možno říci nenormální.

Pokud jde o inventuru z května 1972, třeba poukázat na to, že inventury k 4. 5. 1972 se obžalovaný Z. nemohl zúčastnit, protože byl 4. 5. 1972 o 13.00 hod. dodán do vazby.

V tom směru se poukazuje na ustanovení § 25 vyhlášky federálního ministerstva financí č. 155/1971 Sb., jejíž účinnost nastala 1. 1. 1972 (§ 45).

Podle tohoto ustanovení, nemůže-li se hmotně odpovědný pracovník zúčastnit inventury, jíž se zásadně zúčastnit musí, a nikoho za sebe před stanoveným zahájením inventury neměl a ani nemohl určit (v daném případě z důvodu vazby), provede se inventura za účasti pracovníka, kterého určí vedoucí organizace.

Z poslední inventury květnové z r. 1972 je patrné, že jednotlivé inventurní archy a inventarizační protokol v místě s předtištěným textem „hmotně odpovědný pracovník“ podepisovala Z. s dodatkem „za“.

Z téhož spisového materiálu, jakož i z obsahu trestního spisu není patrné, že Z. byla vedoucím organizace určena za obžalovaného k účasti při inventuře. Z trestního spisu dále plyne, že Z. neměla hmotnou odpovědnost. Z titulu manželského poměru mohla jmenovaná zastupovat obžalovaného podle § 21 odst. 1 zákona č. 94/1963 Sb. o právu rodinném jen v běžných záležitostech. Takovou záležitostí není však inventarizační řízení.

Se zřetelem na to, že při provádění inventury a z hlediska její platnosti zvláště pro náhradové řízení nejde o okolnost podružnou, bylo třeba o průběhu inventury vyslechnout jako svědkyni též Z. Pokud jde o inventuru k 22. 4. 1967, je třeba též zjistit, jak vznikl při ní přebytek 91,40 Kčs, když šlo o tzv. „otevírací“ inventuru.

Shora bylo uvedeno, že revizní zpráva je listinným důkazem podle § 112 odst. 2 tr. ř. a jaké náležitosti musí mít jako tento důkaz. Všechny důkazy musí pak soud v každém konkrétním případě hodnotit podle směrnice dané v ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř. Protože v daném případě jde o důkaz klíčového charakteru, je třeba řízení ohledně něho ve shora naznačeném směru doplnit, aby jakékoliv pochybnosti o existenci manka v té výši, jak je vyčíslena, byly odstraněny. Kdyby se toho však nepodařilo dosáhnout postupem shora naznačeným, bylo by nutné provést důkaz znalcem.